

Tárgytematika

Pszichológia I. (személyiséglélektan)

NGB_EG047_1

Tárgyfelelős neve: dr. Varga Gábor

Félév: 2011/12/1

OKTATÁS CÉLJA

A diplomás ápoló képzés magas szintű pszichológiai ismereteket, kommunikációs gyakorlatot tűzött ki célul. A pszichológia alapjai, a fejlődéslélektan és személyiség-lélektan után a szociálpszichológia tantárgy elsősorban az egyén szocializációja, kapcsolati problémái, valamint a konfliktus elmélet témakörét elemzi, és olyan tevékenységkörhöz szükséges ismeretekkel egészíti ki, melyek az egyénnel folytatott beszélgetés, valamint csoportkeretekben végzett segítő foglalkozáshoz, az ápolási munkához ismeretháttérként szükségesek.

TANTÁRGY TARTALMA

1. hét:

- A szociálpszichológia tárgya, történeti fejlődése. A szociálpszichológia és a rokontudományok. A gondolkodás alapváltozásai. Modern szociálpszichológia kialakulása. Az egészségügyi ellátás szociálpszichológiai megközelítési módjai.
- A szociálpszichológia kutatási módszerei. Kérdésfeltevés, kutatáskritériumok, vizsgálat típusok, megfigyelés, kérdezés, kísérletezés.

Kötelező irodalom:

Szociálpszichológia, Csepeli György, Osiris Kiadó 1997. Bp.(0-55.o.) (55.-143.o.)

Ajánlott irodalom:

Bevezetés a szociálpszichológiába, Csepeli György, Tankönyvkiadó jegyzet, 1986., Bp. (3.-47.o.)

Szociálpszichológia, Szerkesztette: Hunyadi György, 1984., Gondolat kiadó, 2. kiadás (9. -55.o., és 55.-116.o.)

2. hét:

- *A kapcsolat és interakció fogalma, a szociális facilitáció, a szociális tanulás formái. Az egyén mint szociális egység. Az egyén szocializációja. Különbségek és hasonlóságok a kapcsolatokban. Belevonódás, szituációs faktorok.*

Kötelező irodalom:

Dr. Groenman - Dr. Slevin - Buckenham: A szociológia, szociálpszichológia és magatartástudomány ápolóknak Semmelweis kiadó 1996. (188.-196.o.)

Csepeli György: Szociálpszichológia, Osiris kiadó 1997. (149.-151.o. / 164.o.-171.o.)

Ajánlott irodalom:

Dr. Szabó István: Bevezetés a szociálpszichológiába Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest, 1994. (15.-19.o)

3. hét:

- Szociális megismerés, attribúció, szociális összehasonlítás, választás, döntés, kogníció, szociális kogníció, attitűd és viselkedés. Az összkép kialakítása.

- Ellenállás az attitűdváltozással szemben, korlátozott feszültségredukció, a meggyőzés szociálpszichológiája, tömegkommunikáció, a szociális befolyásolás folyamatai.
- Normák, értékek az egészségügyi ellátásban

Kötelező irodalom:

Szociálpszichológia, Csepeli, Osiris 1997. (249.-283.o / 283.-301.o)

Ajánlott irodalom:

Aronson: A társas lény, Bp., 1987. Közgazdasági és jogi könyvkiadó (87. -191.o.)
Simon, H.A.: Korlátozott racionalitás Bp. 1982. Közgazdasági és jogi könyvkiadó.
Szabó Éva: A szociális megismerés alapjelenségei a személypercepció és az attribúció.
In: Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága ELTE Eötvös Kiadó Bp, 1997. (86-101.o.)
Paul F. Secord-Carl W. Backmann: Szociálpszichológia, 1972. (17.- 58.o.)
Csepeli György, Bevezetés a szociálpszichológiába, Egyetemi jegyzet, (47.-121.o.)

4. hét:

- Az *Én* a társas kapcsolatok rendszerében. együttműködés, versengés, konfliktus, strukturális és interperszonális viszonyok, bizalom. Szociális facilitáció.
- A páros, társas kapcsolatok keletkezése (indítéka), fajtái, fejlődése.
- A sztereotípiák, mint megismerési sémák.

Kötelező irodalom:

Szociálpszichológia, Csepeli Gy.: Osiris Kiadó 1997. (305.-320.o. / 320.-349.o.)

Ajánlott irodalom:

Aronson: Társas lény, 1987. Közgazdasági és jogi könyvkiadó (193-231.o., 277. - 310.o.)
Forgács I. Társas érintkezés pszichológiája, Bp. 1989. Gondolat kiadó.
Hunyadi György, Szociálpszichológia, Bp. 1984,. Gondolat kiadó (116.o-145.o.)
Erik From: A szeretet művészete, Háttér lap -és Könyvkiadó Kft. 1997.

5. hét:

- Személyközi viszonyok, endogén, egzogén tényezők, mélylélektani magyarázatok, csereértékek, segítségnyújtás, altruizmus, agresszió, depriváció, konformitás.
- Társadalmi identitás, identitás hiánya, meghasadása, negatív identitás, multikulturalizmus.
- *A család, családtípusok, a család funkciói, családstruktúra, családszerepek, a család tranzakcióanalízis működési elemei.*

Kötelező irodalom:

Szociálpszichológia, Csepeli, Osiris Kiadó 1997.(349.-368.o./ 516-535.o.)
Dr. Groenman - Dr. Slevin - Buckenham: A szociológia, szociálpszichológia és magatartástudomány ápolóknak Semmelweis kiadó 1996. (274.-282.o.)

Ajánlott irodalom:

Somlai Péter: Konfliktus és megértés, Bp. 1986. Gondolat kiadó.
Paul F. Secord - Carl W. Backmann: Szociálpszichológia.1972.
Berne, E: Emberi játzmák Gondolat Kiadó, Bp. 1984. (31-36 o / 61-83. o)
Tringer László: Segítő kapcsolat, Animula kiadó
F. Várkonyi Zsuzsa: Már százszor megmondtam Gondolat Kiadó, Bp. 1986. (14-33.o)
Pataki F.: Identitás, személyiség, Társadalom, Bp. 1987. Akadémiai kiadó
Pataki F.: Az én és a társadalmi azonosságtudat Bp. 1982. Kossuth kiadó.
Bálint Mihály: Az orvos, a betege és a betegség, 1990. Budapest, Animula Egyesület,
Földes Zoltánné szerk.: Önismeret-Kommunikáció-Egészség ÁNTSZ Győr, 1997.
Gondolatok a családban történő segítő beavatkozásról - Dr. Varga Gábor (112.-125.)

6. hét:

- A vezetés szociálpszichológiája, vezetési stílusok.

· Terápiás kapcsolatok, terapeuta szerep, kliens szerep, tanult tehetetlenség, páternalizmus.

Kötelező irodalom:

Szociálpszichológia, Csepeli, Osiris Kiadó 1997. (368-385.o / 385.-395.o.)

Ajánlott irodalom:

Hankiss Elemér: Társadalmi csapdák Bp, 1979. Magvető

7. hét:

- A szociálpszichológiai csoportfogalom születése, kutatása, meghatározása, feladatmegoldások a csoportban.
- A csoportlélektan története, kialakulása, csoportdinamika keletkezése, csoportlélektan módszerei.
- Csoportjelenségek, csoporttípusok, csoportok rejtett hálózata, kommunikációs hálózat, szerepek, vonzások és választások, szociometria, szociogram.

Kötelező irodalom:

Szociálpszichológia, Csepeli Gy. Osiris Kiadó 1997. (395.o-416.o)

Csoportlélektan, Gondolat 1986. Pataki Ferenc, 2 kiadás. (5.o-63.o./ 80.o-103.o. /185.o-277.o)

Bevezetés a szociálpszichológiába jegyzet Csepeli György. (121.o-137.o.)

Ajánlott irodalom:

Paul F. Secord - Carl W Backman: Szociálpszichológia, 1972, Bp. (209.o-322.o.)

Pataki: Csoportlélektan (103.o-185.o.)

8.hét:

- A csoporton belüli érték és normaképződések. Az egyöntetűség felé hajtó nyomás, konformitás, a kollektivitás problémaköre.
- Csoportdöntések, ötletcsoportok, közös döntés, csoportfejlődés, egyedfejlődés és csoportfejlődés, folyamat modellek. Státusz és kommunikáció, normák, normaképződés, konformitás, konformitás eloszlása a csoportban.
- A team-munka csapdái, a sikeres team-munka alapjai.

Kötelező irodalom:

Szociálpszichológia, Csepeli, Osiris Kiadó 1997. (135.o.-139.o. / 416.o-422.o./422-427.o / 466.o - 474. o.)

Ajánlott irodalom:

Pataki Ferenc: Csoportlélektan, (103.o-185.o.)

Paul F. Secourd: Szociálpszichológia, Budapest, 1972. (209.o-322.o. / 322.o-343.o)

Mérei Ferenc: Közösségek rejtett hálózata, Budapest, 1971. K.j. kiadó, ill. Bp. 1996. Osiris Kiadó.

Csoportlélektan Gondolat 1980. Pataki Ferenc II. kiadás (5. - 63.o. / 80. - 185.o.)

Bevezetés a szociálpszichológiába: Csepeli György Tk. 1986. (121.o-154.o / 183.o-193.o)

Dr. Szabó István: Bevezetés a szociálpszichológiába Nemzeti Tankönyvkiadó Bp. 1994. (74-85.o)

Szerk: Dr. Tahin Tamás: Bevezetés a szociálpszichológiába és a szociológiába Jegyzet Pécs 1995. (63-139.o.)

9. hét:

- Hatalom és vezetés, vezetési stílusok, manipuláció. Szervezetfejlesztés, kooperáció, team-munka csapdái. Csoportközi kooperáció. A vezetés szociálpszichológiája.
- Zárthelyi dolgozat

Kötelező irodalom: *Szociálpszichológia. Csepeli, Osiris kiadó 1997., (368. - 385.o.)*

Ajánlott irodalom:

Pataki F. : Csoportlélektan. Gondolat kiadó, 1969, ill. Bp. 1980. Gondolat (433-539.o.)

Paul F. Seord - Carl W. Backmann: *Szociálpszichológia*, 1972. (343.-383.o)
Hankiss Elemér: *Társadalmi csapdák*, Bp. 1979
Síklaki István: *A meggyőzés pszichológiája* Bp. 1994. Scientia Humana

10. hét:

- A társadalmi nagycsoportok kategóriái, kategorizálás és formálás, hasonlóság és különbség, a társadalmi nagycsoportok elemzésének lehetősége a szociális munka szempontjából.
- Tömegjelenségek, a tömeg fogalma, pánik, katasztrófa helyzet, rémhír, pletyka, babona.
- A sztereotípiák, előítéletek Előítélet-mentes diplomás ápoló lehetőségei, kritériumai.
- Kisebbségek, kisebbség és csökkent értékűség, kisebbség érzékelés, a kisebbségek jellegzetességei és szerepe a diplomás ápolói munkamódot megválasztásában.

Kötelező irodalom :

Szociálpszichológia, Csepeli György, Osiris 1997. (157-163.o / 461-466.)

Ajánlott irodalom:

Erős F.: *A válság szociálpszichológiája*, Bp. 1993. T-Twins.(102-159p.)

Dr. Buda József: *Közösségi egészségügyi ellátás elmélete és módszertana POTE jegyzet Pécs 1998. (243.-250.o.)*

Dr. Szabó István: *Bevezetés a szociálpszichológiába Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest, 1994. (74.-85.o)*

11. hét:

- Önsegítő csoportok, mozgalmak; pozitív erők, veszélyek és önsegítő csoport haszn.
- Terápiás csoportok, személyiségfejlesztő csoportok, irányzatok, csoportmódszerek, pszichodráma módszer, non verbális csoportok személyközpontú terápiás irányok, kliensközpontú pszichoterápiás csoport keretei, indikációi, alkalmazhatósági határai.

Kötelező irodalom:

A pszichodráma önismeret és terápia alkalmazása, Szerk: Erdélyi Ildikó, Mérei Ferenc, Ajkai Klára, Dobos Emőke, Akadémiai kiadó, Bp. 1987. (1-82.o)
Szociálpszichológia, Csepeli György, Osiris Kiadó 1997.(475 - 516. o.)

Ajánlott irodalom:

Allport G.W.: *Az előítélet*, Bp. 1997. Gondolat kiadó.

Erős Ferenc szerkesztésében *Azonosság és különbség, tanulmányok az identitásról és az előítéletről*, Bp. 1996. Scientia Humana kiadó.

Kurt Lewin: *Kisebbségi csoportok pszichológiai problémái*

Bagdy Emőke, Telkes József: *Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában*, Nemzeti könyvkiadó 1996.

Személyiségfejlesztés I-II-III-IV. (1-20-ig.), Irányzatok, csoportmódszerek, a magyar társadalom lelkiállapota, kiadja : Közművelődés Háza, Komárom megyei Műv. Kp. Tatabánya, szerk: Fodor Katalin 1989.(32-44.o)

A csoportok hatékonysága és a személyes változás, Barczy Magdolna, Bp. 1997. Animula kiadó. (111-143.)

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

Félévközi követelmények:

A megadott irodalom, és az előadások során közölt ismeretanyag feldolgozása és elsajátítása.
A vizsgára bocsátás feltétele a zárthelyi dolgozat minimum elégségesre történő megírása.

Foglalkozásokon való részvétel :

Az előadások látogatása kötelező.

Értékelés:

KÖTELEZŐ IRODALOM